

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

14 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Diaconu Iurie, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului și de către avocatul Țurcan Vasile în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2021, în cauza penală în privința lui

Zmeu Iurie Xxxx, născut la xxxx,
originar din r-nul xxxx, s. xxxx,
domiciliat în or. xxxx, str. xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. **prima instanță:** 12.06.2017 – 05.12.2019;
2. **instanța de apel:** 30.01.2020 – 06.07.2021;
3. **instanța de recurs:** 15.10.2021 – 14.03.2022.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Central din 05 decembrie 2019, ZMEU Iurie a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani și 6 (șase) luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de întreprinzător și a ocupa funcții de gestionare a mijloacelor financiare pe termen de 5 ani.

Acțiunile civilă a fost admisă parțial și s-a încasat de la ZMEU Iurie în beneficiul părții vătămate Danilenco Ivan:

- suma datorată în mărime 308 440 (trei sute opt mii patru sute patruzeci) lei;
- prejudiciul moral cauzat în sumă de 10 000 (zece mii) lei;

- cheltuielile judiciare suportate în sumă de 3 400 (trei mii patru sute) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, ZMEU Iurie în perioada de timp ianuarie 2012, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane sub pretextul împrumutului, abuzând de încrederea lui Danilenco Ivan a obținut de la ultimul bani în sumă de 308 440 lei, înșelându-l precum că urmează să procure cereale, după care a dispărut, astfel cauzând părții vătămate un prejudiciu material considerabil. Ulterior, la întoarcerea în țară, ZMEU Iurie, continuându-și scopul său de dobândire ilicită a banilor și nerestituirea acestora, a refuzat de a-i restitui lui Danilenco Ivan suma de bani obținută ilegal de la dânsul, negând însușirea acestor bani.

Prin ordonanța procurorului din 15.02.2019, a fost modificată învinuirea lui ZMEU Iurie.

Astfel, ZMEU Iurie, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Danilenco Ivan, prin inducere în eroare a acestuia, în perioada anilor 2002-2005, prin prezentarea cu adevărat a faptului mincinos, precum că împrumută de la Danilenco Ivan bani, având încrederea ultimului, a împrumutat de la acesta suma de 308 440 lei, înșelându-l, că are scopul de a produce cereale, după ce a dispărut, părăsind teritoriul Republicii Moldova, cauzând astfel lui Danilenco Ivan o daună materială considerabilă ce constituie proporții deosebit de mari.

Ulterior, la întoarcerea lui ZMEU Iurie în Republica Moldova, acesta continuându-și acțiunile sale criminale, la 12.01.2007 a semnat un contract de împrumut cu Danilenco Iavn, precum că a împrumutat de la acesta cei 308 440 lei, și pe care se obligă, să-i restituie, în timp de un an de zile, adică până la 12.01.2008, inducându-l astfel, în mod repetat pe Danilenco Ivan în eroare, neavând în realitate scopul de ai restitui banii și ca rezultat așa și nu i-a restituit nimic până în prezent, negând existența datoriei față de Danilenco Ivan și însușirea celor 308 440 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului, în care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care ZMEU Iurie să fie achitat.

3.1. În motivarea apelului a indicat că:

- prima instanță a ignorat faptul că pe parcursul cercetării judecătorești s-a constatat cu certitudine că circumstanțele învinuirii formulate față de inculpatul ZMEU Iurie în rechizitoriu sunt totalmente denaturate și se combat categoric prin probatoriul administrat încă la etapa urmăririi penale. Or, constatarea prezentării denaturate de către acuzatorul de stat a circumstanțelor învinuirii în rechizitoriu (care constituie actul principal de sesizare a instanței) echivalează cu nulitatea acestui act procesual și înlătură de sine stătător învinuirea adusă inculpatului;

- prima instanță a conchis în lipsa suportului factologic asupra existenței în fapta lui a elementelor infracțiunii de escrocherie, bazându-se în măsura determinantă pe declarațiile părții vătămate și, totodată, respingând neargumentat declarațiile inculpatului și mai mult relevante invocate și prezentate de partea apărării;

- esența acușării constă în neexecutarea de către ZMEU Iurie (în calitate de împrumutat) a obligației sale de a restitui părții vătămate Danilenco Ivan (în calitate de împrumutător) a mijloacelor bănești în sumă de 308 440 lei, obligația izvorâtă din contractul de împrumut și recipisa din 12.01.2007. Este evident că litigiul apărut ca urmare neexecutării de către ZMEU Iurie a obligației este de natură civilă, competența soluționării căruia aparține instanței de judecată competente. În cursul examinării cauzei penale, s-a stabilit cu certitudine că partea vătămată Danilenco Ivan deși a susținut că a avut nevoie de mijloacele bănești împrumutate - așa și nu s-a adresat în instanța de judecată cu acțiunea privind încasarea datoriei sau cu cerere privind eliberarea ordonanței judecătorești;

- inculpatul ZMEU Iurie nu a luat în împrumut de la Danilenco Ivan suma de 308 440 lei, și că nu ține minte circumstanțele semnării contractului de împrumut și recipisei din 12.01.2017, iar după încetarea relațiilor de parteneriat cu Danilenco Ivan, ultimul niciodată nu l-a atenționat și nu i-a solicitat achitarea pretinsei datorii deși ei periodic se întâlneau, iar o perioadă de timp în cursul anului 2010 chiar au activat împreună în mod neîntrerupt vreo 4-5 luni;

- potrivit probelor prezentate (inclusiv de partea apărării) rezultă că în acea perioadă inculpatul ZMEU Iurie era un om de afaceri prosper, activa pe cont propriu desfășurând activitatea comercială de colectare a cerealelor pe teritoriul r-lui Căușeni și r-lui Ștefan Vodă, dispunea de bunuri imobile și mobile proprii, era asociat și administrator la societatea (?) Prim. Afacerea pe care o desfășura ZMEU Iurie a fost suficient de atractivă și profitabilă, însăși partea vătămată Danilenco Ivan s-a interesat de ea și a propus parteneriatul comun.

Potrivit probelor acumulate și declarațiilor martorilor s-a stabilit că afacerea era desfășurată atât de ZMEU Iurie, cât și de Danilenco Ivan ca parteneri egali, fiecare din ei contribuiau cu sume bănești pentru achiziționarea cerealelor și comercializarea acestora. Prin urmare, la caz nu este valabilă poziția privind starea materială gravă a inculpatului, incapacitatea acestuia de a onora obligațiile sale sau prezentarea de către inculpat părții vătămate unor stări de fapt sau situații false sau distorsionate;

- este lipsită de temei și concluzia primei instanțe precum că inculpatul ZMEU Iurie a recunoscut existența pretinsei datorii față de partea vătămată Danilenco Ivan prin declarația sa că în urma activității de confecționarea geamurilor termopan care a

durat în mod neîntrerupt 4-5 luni în cursul anului 2010, Danilenco Ivan a restituit investițiile sale în suma de 4500 Euro, dar ZMEU Iurie doar parțial.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2021, a fost admis apelul avocatului Bondarenco Oleg în numele inculpatului, inclusiv din oficiu, sentința casată și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

ZMEU Iurie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de întreprinzător și a ocupa funcții de gestionare a mijloacelor financiare pe un termen de 5 (cinci) ani.

Celelalte dispoziții ale sentinței a fost menținute.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, corect a încadrat acțiunile inculpatului ZMEU Iurie în baza art. 190 alin. (5) Cod penal: „escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daună în proporții deosebit de mari*”, just ajungând la concluzia că inculpatul ZMEU Iurie a săvârșit infracțiunea pentru care a fost condamnat, însă a constatat fapta incorect.

Astfel, ținând cont de faptul că instanța de fond a reținut fapta inculpatului ZMEU Iurie fără a indica anume cum au derulat evenimentele, instanța de apel, analizând și apreciind probele, în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, conform cărora fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, *a constatat următoarele:*

ZMEU Iurie, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Danilenco Ivan, prin inducere în eroare a acestuia, în perioada anilor 2002-2005, prin prezentarea ca adevărat a faptului mincinos, precum că împrumută de la Danilenco Ivan bani, având încrederea ultimului, a împrumutat de la acesta suma de 308 440 lei, înșelându-l că are scopul de a produce cereale, după ce a dispărut, părăsind teritoriul Republicii Moldova, cauzând astfel lui Danilenco Ivan o daună materială considerabilă ce constituie proporții deosebit de mari.

Ulterior, la întoarcerea lui ZMEU Iurie în Republica Moldova, acesta continuându-și acțiunile sale criminale, la 12.01.2007 a semnat un contract de împrumut cu Danilenco Ivan, precum că a împrumutat de la acesta 308 440 lei, și pe care se obligă să-i restituie în timp de un an de zile, adică până la 12.01.2008, inducându-l astfel, în mod repetat pe Danilenco Ivan în eroare, neavând în realitate scopul de ai restitui banii

și ca rezultat așa și nu i-a restituit nimic până în prezent, negând existența datoriei față de Danilenco Ivan însușirea celor 308 440 lei.

Necătând la faptul, că inculpatul ZMEU Iurie nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii încriminate, vina acestuia a fost dovedită integral de următoarea sistemă de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice, și coroborează între ele, și care combat și argumentele apelului avocatului Bondarenco Oleg în numele inculpatului, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Danilenco Ivan, declarațiile martorilor Danilenco Angela, Mancoș Alexandru, Croitor Olga, Nistor Pavel, Nistor Alexandru, Mancoș Nadejda.

Totodată, instanța de apel a conchis că vina inculpatului ZMEU Iurie privitor la comiterea escrocheriei încriminate, a fost confirmată integral și prin materialele și probele scrise, anexate la dosarul penal, care coroborează cu declarațiile părților vătămate și a martorilor sus-indicati, cum ar fi: plângerea părții vătămate Danilenco Ivan, recipisa eliberată de ZMEU Iurie din 12.01.2007, contractul de împrumut din 12.01.2007, încheiat între Danilenco Ivan și ZMEU Iurie, ordonanța de încetare a urmăririi penale din 29.05.2013, prin care s-a dispus încetarea urmăririi penale pe cauza penală xxx, din motivul lipsei faptului infracțiunii, pornită la plângerea lui ZMEU Iurie la data de 22.11.2012, prin care solicită atragerea la răspundere penală a cet. Danilenco Ivan, care la 12.01.2007 i-ar fi falsificat semnătura sa din contractul de împrumut încheiat cu acesta și înscrisul din recipisă, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 26.10.2014, obiectul cercetării constituind originalul recipisei și contractului de împrumut din 12.01.2007, raportul de constatare tehnico-științifică nr. xxx din 18.12.2012, raportul de expertiză nr. xxx din 09.04.2013, procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Danilenco Ivan și ZMEU Iurie, informația Camerei Înregistrării de Stat, filiala Căușeni, nr. 30 din 22.04.2016.

Instanța de apel a considerat că, de facto, inculpatul ZMEU Iurie își recunoaște vina în comiterea infracțiunii încriminate, însă a apreciat critic afirmațiile lor precum că nu a urmărit scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Danilenco Ivan, nu l-a indus în eroare pe ultimul, prin prezentarea ca adevărat a unei fapte mincinoase în privința naturii și calității substanțiale a obiectului, determinată de comportamentul său viclean, creându-i o pretinsă și falsă realitate precum că are scopul de a produce cereale și îi va restitui împrumutul, deoarece ele nu corespund adevărului și sunt date de către inculpat în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală, și sunt combătute de celelalte probe analizate mai sus și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, demonstrând astfel vinovăția ei în comiterea infracțiunii imputate.

Instanța de apel, analizând probele administrate, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul instanței de fond și apel, a conchis că în perioada anului 2002-2005, faptul

săvârșirii acțiunilor criminale a fost constatată, cât și periodicitatea comiterii infracțiunii.

Față de lucrul judecat de prima instanță, s-a constatat motivarea amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din CțEDO.

Referitor la argumentele apelantului precum că fapta inculpatului a fost greșit încriminată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece în momentul săvârșirii pretensei infracțiuni, Codul penal nu prevedea forme agravante ale infracțiunii de escrocherie prevăzută actualmente, instanța de apel le-a apreciat critic deoarece fapta comisă de inculpat a început în anul 2002-2007. Astfel, Codul penal din 18 aprilie 2002, care a intrat în vigoare la 12 iunie 2003, prevedea răspundere penală pentru însușirea avutului proprietarului în proporții deosebit de mari, săvârșită inclusiv și prin escrocherie la art. 195 alin. (2), sancțiunea căruia era de la 10 la 25 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani. Prin Legea nr. 277 din 18 decembrie 2008 din Codul penal a fost exclus art. 195, iar răspunderea pentru escrocherie în proporții deosebit de mari fiind prevăzută la alin. (5) art. 190, sancțiunea căruia prevede de la 8 la 15 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani. Astfel, legea nouă penală are o pedeapsă mai ușoară și în temeiul art. 10 Cod penal are efect retroactiv și asupra faptelor care au fost săvârșite până la adoptarea ei. În baza acestui efect retroactiv, organul de urmărire penală a încadrat corect acțiunile lui ZMEU Iurie în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

În acest sens s-a reținut că conform învinuirii aduse, fapta comisă de inculpat a avut loc în perioada 2002-2005, după cum s-a constatat în ședința de judecată, iar la data de 12.01.2007, a fost eliberată recipisa prin care inculpatul s-a obligat să restituie suma datorată în termen de un an.

Astfel, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorilor urmează a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei, fiind o normă care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite.

Instanța de apel a apreciat declarațiile părții vătămate Danilenco Ivan ca pertinente, concludente, veridice și utile, prin conținutul cărora se confirmă faptul că inculpatul ZMEU Iurie a dobândit prin înșelăciune și abuz de încredere suma de 308

440 lei, declarațiile căruia se apreciază prin coroborare cu declarațiile martorilor care au confirmat că fiind în relații foarte bune și având deplină încredere în inculpat i-a acordat inculpatului suma de bani ce s-a manifestat prin achitarea costului cerealelor procurate de inculpat precum și achitarea creditelor de care dispunea inculpatul, în consecință fiind întocmit contractul de împrumut și recipisa semnată de inculpat, probe ce combate integral versiunea de apărare a inculpatului, precum că dânsul nu a primit careva sume bănești de la partea vătămată. Or, instanța de judecată nu a constatat nici un temei de a pune la îndoială declarațiile atât a părții vătămate, cât și a martorilor, care fiind audiați sub jurământ și avertizați despre răspunderea penală pe care o poartă pentru depunerea declarațiilor intenționat false au dat declarații certe, nefiind constatate careva divergențe dintre declarațiile acestora.

Astfel s-a stabilit faptul transmiterii de către partea vătămată a sumelor de bani inculpatului, acesta prin abuz de încredere și înșelăciune a însușit sumele de bani, deoarece ultimul a acționat sub imperiul relațiilor prietenești și de familie create, abuzând de încrederea părții vătămate și prin prezentarea unei realități false, că ar avea nevoie de aceste sume de bani pentru procurarea cerealelor și ulterior realizarea acestora a însușit sumele bănești, fapt confirmat însuși prin declarațiile inculpatului prin care a menționat că, prin anul 2002, a acceptat parteneriat comercial cu Ivan Danilenco, în calitate de parteneri cu drepturi egale. Parteneriatul între ei a avut la bază următoarele principii și aporturi: el participa cu baza de date a clienților de care dispunea (vânzători și cumpărători de cereale), autotehnica, investiții bănești proprii necesare procurării cerealelor și activitatea logistică nemijlocită, iar Ivan Danilenco cu investiții necesare procurării cerealelor și ajutorul personal pentru procurarea și ulterioara vânzare a cerealelor. Profitul obținut în urma activității partenariale urma a fi împărțit proporțional aportului depus de fiecare din ei. Fiecare din ei asumându-și eventualele riscuri comerciale care au putut surveni din motive neimputabile nemijlocit lui sau lui Danilenco Ivan.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond a apreciat ca fiind declarative și o metodă aleasă de inculpat afirmațiile precum că, pe parcursul activității în parteneriat cu Danilenco, întru asigurarea volumului necesar de investiții pentru procurarea mărfii de mai multe ori a contractat, personal și prin firmă, credite de la Moldova-Agroindbank și organizația de microfinanțare MEC (actualmente Procreditbank) punând în gaj casa proprie și mijloace de transport, credite care au fost integral și în termen achitate de către el, fapt care poate fi confirmat prin-efectuarea interpelării în adresa acestor instituții bancare/de creditare, deoarece în ședința de judecată cu certitudine s-a constatat faptul că o parte din suma de bani care a fost transmisă de partea vătămată a constituit și ratele achitate către bancă.

Mai mult ca atât, însuși inculpatul în declarațiile sale a recunoscut faptul pretinsei datorii față de partea vătămată invocând că, în urma deschiderii afacerii ce ține de prelucrarea geamurilor din termopan au activat împreună în mod neîntrerupt vreo 4-5 luni, în acest răstimp Danilenco Ivan restituind investițiile sale în valoare de 4500 Euro (în afară de venitul obținut), iar el doar 500 Euro, și nu 50 % proporțional din suma venitului așa cum a fost stabilit.

Totodată, instanța de apel a menționat că raporturile dintre inculpat și partea vătămată poartă un caracter exclusiv penal, astfel încât sumele de bani transmise au fost însușiți de inculpatul ZMEU Iurie prin abuz de încredere și înșelăciune, ultimul neavând intenția de a restitui mijloacele bănești, nici până în prezent. Acțiuni ce nu pot fi apreciate drept o simplă neexecutare în termen a unei obligații civile, or, prin probatoriul administrat la cauza penală se conchide că inculpatul a acționat cu intenție directă întru exploatarea cu rea-credință a raporturilor de încredere, exercitând o influență psihică asupra conștiinței și voinței acestuia, asigurându-l că va restitui suma datorată în termen de un an din momentul semnării recipisei.

Referitor la numirea pedepsei penale, instanța de apel a conchis că, instanța de fond la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, că infracțiunea comisă de inculpat face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, de persoana celui vinovat, de rolul lui la săvârșirea infracțiunii, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. Circumstanțe atenuante n-au fost reținute. Circumstanțe agravante de asemenea n-au fost stabilite.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului, care indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată .

În argumentarea soluției solicitate recurentul invocă faptul că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor esențiale invocate în cerere de apel, menite să desființeze sentința primei instanțe;

- soluționarea superficială a apelului și ignorarea de către instanța de apel a obligației sale de a motiva în modul corespunzător decizia recurată se confirmă prin aceea că în conținutul deciziei recurate - instanța de apel în loc să ofere contramotivarea argumentelor concrete invocate în apel, în mod inexplicabil a reprodus practic integral argumentele din sentința primei instanțe;

- deși, în partea descriptivă a deciziei a menționat că a ajuns la concluzia de a admite apelul părții apărării, inclusiv din alte motive, cu casarea integrală a sentinței, în dispozitivul deciziei instanța de apel deja se referă la casarea parțială a sentinței, ceea ce constituie o problema serioasă de interpretare și executare a deciziei vizate, în special în condițiile când prin sentință a fost admisă acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Danilenco Ivan către înculpatul Zmeu Iurie;

- potrivit pct. 66 din decizia recurată, instanța de apel concluzionează după cum urmează: „În speță se atestă cert în acțiunile înculpatului elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (5) Cod penal, manifestate prin faptul că, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Danilenco Ivan, prin inducere în eroare a acestuia, în perioada anilor 2002-2005, prin prezentarea ca adevărat a faptului mincinos, precum că împrumută de la Danilenco Ivan bani, având încrederea ultimului, a împrumutat de la acesta suma de 308 440 lei, înșelându-l că are scopul de a produce cereale, după ce a dispărut, părăsind teritoriul Republicii Moldova, cauzând astfel, lui Danilenco Ivan o daună materială considerabilă ce constituie proporții deosebit de mari”.

Concluzia vizată, la fel este în contradicție cu dispozitivul deciziei prin care înculpatul a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, dar nu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (5) Cod penal;

- concluzia instanței de apel precum că Zmeu Iurie la înșelat pe Danilenco Ivan, invocând că are nevoie de bani cu scopul de a produce cereale este afectată de eroare gravă de fapt și este în contradicție cu probatoriul administrat.

Or, în tot cursul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că Zmeu Iurie nu s-a ocupat niciodată cu producerea cerealelor. Genul de activitate a inculpatului împreună cu Danilenco Ivan în perioada anilor 2002-2005, a constat în colectarea cerealelor;

- în declarațiile sale Danilenco Ivan a invocat că inculpatul personal a scris recipisa în anul 2013 (pag. 7 din decizie), ceea ce vine în contradicție vădită cu alte declarații ale părții vătămate și probatoriul administrat care atestă faptul că contractul de împrumut și recipisa au fost semnate de inculpatul Zmeu Iurie în luna ianuarie 2007;

- concluzia instanței de apel precum că Zmeu Iurie nu a produs cereale în perioada vizată în actul de învinuire nu este confirmată prin nici o probă. Din contra, probatoriul administrat la dosar demonstrează cu certitudine că în perioada vizată Zmeu Iurie s-a ocupat de colectarea cerealelor pentru care achita din banii proprii și banii oferiți de Danilenco Ivan cu care erau parteneri de afaceri.

În rest invocă argumente similare celor invocate în cererea de apel declarată împotriva sentinței.

5.2. Avocatul Țurcan Vasile în numele inculpatului, care indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului ordinar invocă următoarele aspecte:

- decizia instanței de apel cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală și a art. 6 CEDO, pentru că la momentul adoptării acesteia deja exista o cauză de înlăturare a răspunderii penale - expirarea termenului de tragere la răspundere penală, și totodată - pentru că instanța a omis total circumstanța în speță, fără ca să se expună referitor la ea, în așa condiții decizia fiind nemotivată, iar procesul penal – inechitabil.

Indiferent de faptul în redacția cărei legi am califica acțiunile lui Zmeu Iurie, conform legislației penale care era în vigoare în anii 2002-2005, infracțiunea comisă de el era una gravă, și ca urmare - termenul de prescripție de tragere la răspundere penală pentru o așa infracțiune era de 15 ani, care la data de 06.07.2021 deja era expirat. Însă, instanța de apel eronat s-a condus de prevederile art. 16 Cod penal în redacția Legii nr. 277 din 18.12.2008, prin care în alin. (4) și (5) a art. 16 Cod penal, cuvintele „15 ani”, au fost înlocuite cu cuvintele „12 ani”, modificări care nu au efect retroactiv pentru că agravează situația acuzatului;

- în sentință este invocat faptul precum că în timpul urmăririi penale Zmeu Iurie s-ar fi aflat în căutare penală și procesul a fost suspendat în perioada 09.12.2015 - 30.03.2016, adică 3 luni și 21 de zile, timp în care el s-ar fi eschivat de la proces, dar o așa constatare este lipsită de veridicitate, din următoarele considerente:

În primul rând, după ce la 18.05.2015 procurorul a emis o Ordonanță de scoatere a lui Zmeu Iurie de sub urmărire penală din lipsa elementelor infracțiunii în acțiunile lui, el a plecat la muncă peste hotarele RM.

Ulterior, ordonanța respectivă a fost atacată de partea vătămată în ordinea art. 299¹-299², iar apoi și a art. 313 Cod de procedură penală. Prin încheierea judecătorului de instrucție din 10.08.2015, ea a fost anulată, fapt despre care Zmeu Iurie nu a fost informat și n-a știut.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21.01.2016, recursul avocatului inculpatului a fost admis, demersul procurorului privind aplicarea în privința inculpatului a măsurii de constrângere – arestul preventiv, a fost respins din motiv că Zmeu Iurie nu s-a eschivat de la urmărirea penală;

- Zmeu Iurie a fost pus sub învinuire prin contumacie - peste de 5 luni și 15 zile de la recunoașterea lui în calitate de bănuț. Iar la cunoștință ordonanța i-a fost adusă la 15.04.2016, adică peste 1 an și 5 luni de la emitere. Ca urmare, în condiția când el nu

se eschiva de la participarea la proces, rezultă că procurorii au comis o încălcare a principiilor legalității și a echității procesului, și o gravă încălcare a dispozițiilor art. 63 Cod de procedură penală, care necondiționat prevede că OUP nu este în drept să mențină o persoană în calitate de bănuit mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General sau al adjuncților acestuia - nu mai mult de 6 luni. Dar, încât termenul de ținere în calitate de bănuit a lui Zmeu Iurie n-a fost prelungit de conducerea Procuraturii Generale, după expirarea a 3 luni Zmeu Iurie urma să fie scos de sub urmărire penală;

- rechizitoriul din prezenta cauză penală este unul neclar, ambiguu, și conține date lipsite de veridicitate. El conține date acuzatorii lipsite de veridicitate precum că Zmeu Iurie ar fi săvârșit acțiunile infracționale în ianuarie 2012, pe când el a avut raporturile economice de colectare a cerealelor cu Danilenco Ivan în anii 2002-2005. Ca urmare, o așa învinuire a fost una vădit necalitativă și eronată;

- prin Legea nr. 179 din 27.07.2018, intrată în vigoare la 27.08.2018, art. 190 Cod penal, a fost modificat substanțial. Dar procurorul a modificat învinuirea abia la 15.02.2019, în ordonanță deja corectând și eroarea referitoare la timpul săvârșirii acțiunilor infracționale de către Zmeu Iurie, deja invocând faptul că infracțiunea a fost săvârșită în perioada anilor 2002-2005;

- în ordonanța de modificare a învinuirii, procurorul eronat a invocat în calitate de semn al părții obiective a infracțiunii - contractul de împrumut și recipisa din 12.01.2007, în realitate aceste acte fiind circumstanțe care au survenit mult mai târziu după momentul consumării infracțiunii;

- în proces Zmeu Iurie nu a negat faptul că în perioada anilor 2002- 2005 a activat în comun într-o afacere cu Danilenco Ivan și a primit de la acesta mai multe sume de bani în rate/tranșe pe care le-a folosit la procurarea cerealelor. Ca urmare, indiferent de faptul ce statut aveau aceste sume (împrumuturi sau investiții) modul cum ele erau transmise demonstrează faptul că raporturile dintre ei au avut caracter civil.

Din declarațiile lui Zmeu Iurie rezultă faptul că toate sumele primite de la Danilenco Ivan în anii 2002 - 2005, nu erau împrumuturi, ci investiții în afacerea pe care ei o practicau împreună și din care au avut venituri "solide", aceste declarații fiind confirmate și prin alte probe.

În rest a invocat argumente similare celor invocate în cererea de recurs ordinar de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului.

6. Judecând recursurile ordinare declarate și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acestea urmează a fi admise în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să

îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.*

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând per ansamblu decizia instanței de apel, raportată la argumentele invocate în recurs, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi

desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, chiar dacă dispozițiile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțele naționale să-și motiveze deciziile (*hotărârea Boldea versus România*), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile invocate de părți, or doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Înainte de a purcede la expunerea de motive, care au stat la baza casării integrale a deciziei instanței de apel și dispunerii rejudecării de către instanța de apel, Colegiul ține să evidențieze că, încadrarea juridică a faptei are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecății determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia. Mecanismul de încadrare juridică a faptei presupune implicit stabilirea textului din legea penală, care prevede și sancționează fapta socialmente periculoasă ce face obiectul cauzei penale.

La caz, au declarat recursuri ordinare avocații inculpatului, care pledează pentru casarea deciziei de condamnare a inculpatului, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat, pe motiv că fapta incriminată nu întrunește elementele infracțiunii.

Drept temeiuri pentru recurs apărătorii invocă art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală.

Potrivit prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, *rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.*

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii menționate supra, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului de către instanța ierarhic inferioară.

În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane și, implicit, cu privire la încadrarea juridică a faptei pe care instanța o poate reține împotriva acesteia, este o condiție esențială a echității procedurii.

Din conținutul sentinței rezultă că, instanța de fond la examinarea cauzei, a comis un șir de erori, după cum urmează:

- prima instanță, pronunțând o sentință de condamnare în privința lui Zmeu Iurie în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, stabilește fapta ca în rechizitoriu.

Ulterior, descrie și califică fapta conform ordonanței de modificare a învinuirii din 15.02.2019, în privința lui Zmeu Iurie în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducere în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daună în proporții deosebit de mari, însă de fapt nu o stabilește;*

- la pct. 18 din sentință, invocă că „(...) acțiunile lui Zmeu Iurie conțin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari*”;

- la pct. 19-21, prima instanță face referire la Legea nr. 179 din 26.07.2018 prin care a fost modificată dispoziția art. 190 Cod penal, și anume alineatul (1), textul „*înșelăciune sau abuz de încredere*” s-a substituit cu textul „*inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase*”, menționând că noua redacție a art. 190 Cod penal nu decriminalizează acțiunile de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, dar le concretizează în scopul evitării unor interpretări extensive defavorabile. Astfel, concluzionând de a califica acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, în redacția Legii nr. 958-XV din 18.04.2002.

Ulterior, reține fapta și încadrarea juridică a acesteia așa cum acestea au fost descrise și indicate în ordonanța de modificare a învinuirii din 15.02.2019, potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (5) Cod penal:

„*Urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Ivan Danilenco, prin inducere în eroare a acestuia, în perioada anilor 2002-2005, prin prezentarea ca adevărat a faptului mincinos, precum că împrumută de la Ivan Danilenco bani, având încrederea ultimului, a împrumutat de la acesta suma de 308 440 lei, înșelându-l, că are scopul de a produce cereale, după ce a dispărut, părăsind teritoriul Republicii Moldova, cauzând astfel, lui Ivan Danilenco o daună materială considerabilă ce constituie proporții deosebit de mari.*”

Ulterior, la întoarcerea lui Zmeu Iurie în Republica Moldova, acesta continuându-și acțiunile sale criminale, la 12.01.2007 a semnat un contract de împrumut cu Ivan Danilenco, precum că a împrumutat de la acesta cei 308 440 lei, și pe care se obligă, să-i restituie, în timp

de un an de zile, adică până la la 12.01.2008, **inducându-l astfel, în mod repetat pe Ivan Danilenco în eroare**, neavând în realitate scopul de ai restitui banii și ca rezultat așa și nu i-a restituit nimic până în prezent, negând existența datoriei față de Ivan Danilenco și însușirea celor 308 440 lei” (pct. 45 din sentință);

- la pct. 22, indică că fapta a fost comisă de inculpat în perioada 2002-2007, motiv din care a respins alegațiile părții apărării precum că fapta inculpatului a fost greșit incriminată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece în momentul săvârșirii pretensei infracțiuni, Codul penal nu prevedea forme agravante ale infracțiunii de escrocherie prevăzută actualmente. Însă, conform rechizitoriului fapta a fost comisă în perioada de timp ianuarie 2012;

- la pct. 35, invocă că latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie s-a realizat prin acțiunea principală de dobândire ilicită a mijloacelor financiare a părții vătămate, și respectiv acțiunea adiacentă exprimată prin: inducerea în eroare, manifestată prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, precum și prin comportamentul dolosiv și viclean, calificări neîncriminate prin rechizitoriu;

- la pct. 40, invocă că *inculpatul nu intenționa să-și onoreze obligațiile asumate față de partea vătămată, nu a interpretat nici un fel de acțiuni care ar putea fi calificate ca tentativă de a restitui măcar parțial suma dobândită, nu și-a respectat obligațiunea asumată de a restitui suma în termenii negociați.*

La pct. 48, invocă că *„inculpatul în declarațiile sale a recunoscut faptul pretensei datorii față de partea vătămată invocând că, în urma deschiderii afacerii ce ține de prelucrarea geamurilor de termopan au activat împreună în mod neîntrerupt vreo 4-5 luni, în acest răstimp Danilenco restituind investițiile sale în valoare de 4500 Euro, iar el de doar 500 Euro, și nu 50% proporțional din suma venitului așa cum a fost stabilit”.*

Aceste relatări ale instanței de fond denotă de fapt prezența relațiilor civile și nu a celor penale;

- la pct. 45, indică că *„apreciază declarațiile părții vătămate Danilenco Ivan, ca pertinente, concludente, veridice și utile, prin care se confirmă faptul că, (...) i-a acordat inculpatului suma de bani ce s-a manifestat prin achitarea costului cerealelor procurate de inculpat precum și achitarea creditelor de care dispunea inculpatul”, fapt neinvocat în rechizitoriu.*

În urma celor menționate supra, Colegiul penal lărgit constată că, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, iar motivarea soluției adoptate este afectată de contradicții.

În continuare, Colegiul penal lărgit reiterează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control

integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia. Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului de către inculpatul Starîș Gh., precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de inculpat, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate împotriva sentinței, a admis, inclusiv din alte motive, apelul avocatului Bondarenco Oleg în numele inculpatului, a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia Zmeu Iurie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă se închisoare pe un termen de 10 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că „*deliberând asupra motivelor invocate în apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor administrate și cercetate de prima instanță și suplimentar de către instanța de apel, ajunge la concluzia că apelul avocatului Bondarenco Oleg în interesele inculpatului Zmeu Iurie urmează a fi admis inclusiv din alte motive, cu casarea integrală a sentinței atacate cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.*

Astfel, concluzia instanței de apel privind casarea integrală a sentinței din motivarea deciziei este contrazisă prin concluzia privind casarea parțială a sentinței din dispozitivul deciziei. Acest fapt rezultă o incertitudine referitor la valabilitatea sentinței în partea admiterii acțiunii civile înainte de către partea vătămată.

În continuare, în motivarea deciziei instanța de apel invocă faptul că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, corect a încadrat acțiunile inculpatului Zmeu Iurie în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, *escrocheria*, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daună în proporții deosebit de mari, însă instanța de fond incorect a constatat fapta, reținând fapta ca în ordonanța de modificare a învinuirii din 15.02.2019 (f.d. 129-130, vol. III).*

Ca ulterior, să ajungă la o concluzie contradictorie celei reținute supra, și anume că inculpatul a săvârșit infracțiunea de *escrocherie*, după indicii calificativi *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari* (f.d. 154, vol. III).

Contradictorie este și concluzia instanței de apel care, inițial menționează că instanța de fond incorect a constatat fapta, iar ulterior statuează că „*Față de lucrul judecat de prima instanță, se constată motivarea amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapt incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele art. 6 CtEDO*”.

Analizând decizia instanței de apel sub aceste aspecte, Colegiul constată că, deși instanța de apel în partea dispozitivă admite apelul declarat de partea apărării, în partea descriptivă a acesteia omite să indice temeiurile de fapt și de drept care au dus totuși la admiterea acestuia, și respingerii criticilor invocate de avocat.

În urma celor menționate supra, Colegiul penal lărgit ține să indice că, atât doctrina penală, cât jurisprudența națională, indică că „*calificarea după elementele componente de infracțiune, presupune determinarea conținutului semnelor componente de infracțiune prevăzută de o normă juridico-penală și, pe de altă parte, stabilirea în fapta persoanei a semnelor unei infracțiuni concrete după elementele componente de infracțiune. Stabilirea elementelor infracțiunii presupune o anumită consecutivitate, mai întâi se constată obiectul infracțiunii ..., apoi se stabilește latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă*”. Așadar, încadrarea juridică sau calificarea infracțiunii reprezintă operațiunea de stabilire a concordanței între starea de fapt și normele juridice aplicabile privind incriminarea, precum și dispozițiile generale aplicabile pentru tragerea la răspundere penală a făptuitorului.

Latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie în varianta anterioară de incriminare este diferită de cea actuală, reieșind din faptul că acțiunile adiacente prevăzute de redacția anterioară și cea actuală de incriminare sunt diferite. Astfel, scoatem în evidență că până la intrarea în vigoare a Legii nr. 179/2018, obiectul juridic secundar al infracțiunii specificate la alin. (1) al art. 190 Cod penal, îl constituiau relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimul necesar de încredere, această teză nefiind valabilă în condițiile redacției actuale a normei de incriminare. Or, obiectul juridic special al infracțiunii de escrocherie în redacția anterioară era determinat de cele două acțiuni adiacente ale laturii obiective: *înșelăciunea și, respectiv abuzul de încredere*. După intrarea în vigoare a Legii nr. 179/2018 acțiunile adiacente au un alt conținut, exprimându-se în *inducerea în eroare a unei sau mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în prința naturii, calității substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean*. Respectiv, obiectul juridic special al infracțiunii în cazul reglementărilor anterioare și cele actuale este diferit, iar instanțele de fond nu au motivat încadrarea juridică a faptei

și nu au constatat fapta, neclarificând în baza cărei legi urmau a fi încadrate acțiunile inculpatului.

Subsidiar, se remarcă că, instanțele de fond nu au ținut cont de prevederile art. 8, 10 și 118 alin. (2) Cod penal, or, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmează a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei, fiind o normă care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite.

Din considerentele expuse, Colegiul penal statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență și contradicții în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, instanța de recurs conchide de a admite recursurilor ordinare declarat la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total, cu remiterea cauzei în instanța de apel la rejudecare, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate în coroborare cu faptele stabilite în ședința de judecată și legalitatea probelor cercetate nemijlocit în ședința de judecată, ținând cont de motivele invocate în apel și dispozițiile expuse la pct. 6 al prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului și de către avocatul Țurcan Vasile în numele inculpatului, casează

total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Zmeu Iurie Xxx**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Zmeu Iurie Xxx, urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința acestuia nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **12 mai 2022**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor